

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/36282304>; судове рішення № 17021570 // Сайт Єдиного державного реєстру судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/17021570>; судове рішення № 54278256 // Сайт Єдиного державного реєстру судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54278256>; судове рішення № 4786549 // Сайт Єдиного державного реєстру судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/4786549>; судове рішення № 27264241 // Сайт Єдиного державного реєстру судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/27264241>.

5. Проект Трудового кодексу України від 27.12.2014 № 1658.
URL. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

Чалюк Ю.О., доцент кафедри
соціології ДВНЗ «Київський
національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
канд. екон. наук

Механізм наближення України до європейських стандартів охоплює ряд інструментів, які можна розділити на внутрішні та зовнішні. *До внутрішніх інструментів* відносять перехід до інноваційної моделі економічного розвитку, основу якої становить переважно високотехнологічна структура національного виробництва, випуск продукції з високим рівнем доданої вартості, винесення за межі країни ресурсоемних підприємств. При цьому високі технології та наукові знання забезпечують 50 % всього економічного зростання. *До зовнішніх інструментів* відносять залучення України до європейських соціальних програм: Восьма рамкова програма ЄС з наукових досліджень «Горизонт — 2020» або FP8 (80 млрд євро на 2014–2020 рр.), EUREKA, GALILEO, «Еразмус +», що замінила собою з 2014 по 2020 рр. сім попередніх освітянських та молодіжних програм, таких як «Erasmus Mundus», «Жан Моне», «Леонардо да Вінчі», «Tempus», «Молодь в дії», «2020 Vision for the European Research Area», а також Концепції

Європейської Комісії «Ширша Європа — сусідство: нові рамки для відносин із східними та південними сусідами ЄС», «Угоди Асоціації Україна — ЄС 2014, «Європа 2020».

Обидві сторони співпрацюють у соціальній сфері з метою: підготовки до імплементації стандартів ЄС у сферах гендерної рівності, охорони здоров'я та безпеки праці, трудового законодавства; розробки стратегічного підходу у сфері зайнятості через підвищення ефективності державних служб зайнятості за підтримки твінінгових обмінів з державними службами зайнятості держав-членів ЄС; обміну найкращими практиками підвищення ефективності соціального захисту у цілях посилення як його соціальної відповідності, так і фінансової сталості, а також зниження кількості бідних і незахищених людей; збалансованого розвитку за рахунок впровадження інновацій, накопичення інтелектуального капіталу та розвитку підприємництва [1, с. 116–117].

Адаптації України до європейських соціальних стандартів знайшла своє відображення у таких міжнародно-правових актах:

1) *Європейська соціальна хартія* (1996) ратифікована Україною у 2007 році. Підписання цього документа поставило завдання адаптації національного законодавства до норм Європейської соціальної хартії та практичного впровадження соціальних стандартів у сферах праці, зайнятості, страхування, медичної та соціальної допомоги.

2) *Європейський кодекс соціального забезпечення: переглянутий (1990)* не ратифікований Україною, але з 2014 року Україна отримує консультації з питань адаптації до європейських соціальних стандартів через Групу технічної підтримки з питань Гідної праці та Бюро МОП для Центральної та Східної Європи.

3) *Хартія основних прав Європейського Союзу* (2000) має сприяти удосконаленню положень Конституції України у напрямку зростання їх відповідності сучасним європейським стандартам.

4) Конвенції Міжнародної організації праці. Міністерство соціальної політики України отримує консультації для реформування національної системи соціального забезпечення та підготовки до ратифікації Україною Конвенції МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення і підписання Європейського кодексу соцзабезпечення Ради Європи, оцінки сценаріїв реформування систем соціального страхування і

соціальної допомоги та їхньої відповідності стандартам МОП, а також зміцнення тристороннього партнерства у питанні соцзахисту в умовах економічних негараздів і адаптації законодавства із соціальних питань до європейського законодавчого поля.

5) *Загальна декларація прав людини (1948)* була ратифікована Україною у 1973 році і гарантує право на захист та унеможливлення знищення прав людини, збереження демократії, захисту суверенітету та територіальної цілісності держави.

6) *Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966)* був ратифікований Україною у 1973 році і визнає право на працю, що означає: кожна людина отримує можливість заробляти собі на життя працею, яку вона вільно обирає або на яку вона вільно погоджується. Для цього держави-учасниці Пакту повинні вжити заходів щодо програм професійно-технічного навчання і підготовки, забезпечення зайнятості [2, 3].

Входження України до «двадцятки» найбільш економічно розвинених країн світу — це комплексний процес в економічній, соціальній та політичній сферах з метою забезпечення стандартів та реалізації цінностей, що поділяються розвинутими демократичними країнами. Основними кроками у реформуванні соціальної сфери повинні стати:

- збереження і розвиток трудового потенціалу України на період до 2020 року;
- виконання програми «Здоров'я 2020: український вимір»;
- впровадження моделі безперервної освіти і навчання;
- виконання Цілей стійкого розвитку на 2015–2030 рр.;
- виконання Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2016–2020 роки;
- прийняття Соціального кодексу України;
- виконання Державної цільової соціальної програми подолання та запобігання бідності до 2020 року;
- реалізація Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на період до 2020 року.

Інституційний механізм провадження в Україні європейських соціальних стандартів стосується таких першочергових заходів: ратифікація у повному обсязі Європейської соціальної хартії (не ухвалено пункт 1 статті 4, що гарантує право на справедливий винагороду за працю) та Європейського кодексу соціального

забезпечення (не ухвалено статті про право на соціальне забезпечення — 12 ст., соціальну та медичну допомогу — 13 ст., соціальний захист і допомогу трудящим-мігрантам та їхнім сім'ям — 19 ст.), ухвалення Соціального кодексу України (проект зареєстрований у Верховній Раді України); вдосконалення діючого Кодексу законів про працю із використанням інструменту автоматичного коригування розміру мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму у відповідності до фактичної і прогнозованої динаміки основних макроекономічних показників; застосування нової методології розрахунку прожиткового мінімуму з метою його наближення до цілісного соціального стандарту; розробка національного законодавства у частині інституціоналізації соціальної відповідальності українського бізнесу [1, с. 118].

Адаптація України до європейських соціальних стандартів можлива за умови системного реформування економічної і соціальної сфери на базі прискореної модернізації вітчизняного промислового і сільськогосподарського виробництва та розвитку соціальної інфраструктури. Першочерговими кроками у цьому напрямку мають бути кардинальне реформування принципів організації системи оплати праці, коригування механізму соціальної підтримки громадян на принципах адресності та персоналізованості, докорінна зміна системи оподаткування доходів фізичних та юридичних осіб з перенесенням податкового тягаря на великий бізнес, активізація практичної діяльності корпоративного сектору щодо соціальних зобов'язань, формування чисельності середнього класу як гаранта соціальної стабільності у суспільстві, імплементація європейських стандартів у систему охорони здоров'я, освіти та пенсійного забезпечення, диверсифікація джерел соціального фінансування з визначенням ефективних механізмів їх використання.

Розширення експорту освітніх послуг стає прибутковим видом економічної діяльності, показником соціального і культурного розвитку країни у т.ч. через підвищення рівня та якості освіти. Практичний інтерес у цьому плані становлять пропозиції щодо розробки та запровадження національних систем і рамки кваліфікацій, сучасних навчальних програм, що забезпечить їх порівнянність із міжнародними аналогами; становлення державної системи підготовки та перепідготовки менеджерів і маркетологів у

сфері експорту освітніх послуг; формування мережевих навчальних закладів на двосторонніх та багатосторонніх основах; створення умов для відкриття філіалів українських ВНЗ за кордоном; диверсифікація освітнього процесу з використанням валідованих і франчайзингових програм [4, с. 24–28].

Список використаних джерел

1. Чалюк Ю. О. Особливості соціальної політики ЄС. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», 2014. Вип. 5. Ч. 1. С. 115–118.
2. Європейський кодекс соціального забезпечення. URL. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_651&p=1237807844867395).
3. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р. URL. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015
4. Давганик Н. М., Чалюк Ю. О. Концепція глобальної освіти в історичній ретроспективі. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, 2018. № 1. С. 22-29.